

A. N. KORHIO

SUOMENKYSYMYS

ESITELMÄVENÄJÄNKEISARIKUNNAN
YHDISTETYNAAATELISTON KOKOUK-
SESSA 17 30 P:Ä MAALISKUUTA v. 1910.

KÄÄNNÖS SUOMEN KIELESTÄ

ESIPUHE.

Venäläinen aatelisto ei omaa eikä milloinkaan ole omannut sitä vaikutusta valtion kohtaloon, jota on omannut länsi-Europan aatelisto, mutta siitä huolimatta se ei ilmene vain koristuksellisenä ja hyödyttömänä sosiaalisena ryhmänä. Sen maakunnallisuus tarjoo sille vissin vallan maalaiskansan yli, ja lain sille pidättämät etuoikeudet valmistavat sille oikeuden ja mahdollisuuden vaikuttaa lainsäädäntölaitosten töihin. Tässä suhteessa se etenkin vaikuttaa erityisten valtuuttujensa kautta — aateellisjohtajain, jotka valitaan kuvernementittain ja kihlakunnittain. Kuten on osoittanut kokemus, ovat nämä valtuutetut tärkeitä olijoita vaaleissa semstvoon, valtakunnanduumaan ja valtakunnanneuvostoon.

Venäläinen aatelisto omaa keskusjärjestön, joka usein määrää aseman, jonka koko säädyn on omaksuttava visseihin sosiaalisiin ja poliittisiin tehtäviin nähden, Tämä järjestö — Venäjän Keisarikunnan Yhdistetty Aatelisto lähettää edustajansa istuntoon, joka vuosittain kokoontuu Pietarissa edustajakamarien istuntokaudella.

Vuoden 1910 istunto merkitsi muiden nykyajan politiikan keskusteltaviksi määrättyjen esineiden joukkoon esityslistalle — Suomen kysymyksen. Viisi venäläis-suomalaisen komitean jäsentä saivat kutsun saapua antamaan istunnolle selostuksia. Yksi näistä, todellinen valtioneuvos N. N. Korevo, piti esitelmän, jonka käännökseenä me tässä esitämme. Melua-

vien keskustelujen jälkeen, joihin osaa ottivat Suomen valtiollisuuden vastustajat ja puoltajat, asettui istunto kokonaan esitelmänpitäjän näkökannalle ja hyväksyi seuraavat ponsilauseet:

1) Kokous lausuu lujasti toivovansa, että valtakunnanduuma ja valtakunnanneuvosto Kaikkeinkorkeimman Keisarillisen Majesteetin manifestissä 14/27 p:ltä maaliskuuta v. 1910 esilletuodun tahdon mukaisesti lähimmässä tulevaisuudessa alistaa Korkeimman Vallan harkittavaksi ehdotuksen laiksi, joka on Venäjän Keisarikunnan, jonka eroittamattoman osan muodostaa Suomen Suuriruhtinaanmaa, arvoa ja etuja vastaava, jonka kautta ainaiseksi tehdään loppu suomalaisten vaatimuksista, koskevat erityistä valtakunnallisuutta, jota eivät vahvista historialliset Suomen liittämiseen Venäjään johtaneet tapahtumat;

2) Arvellen: a) että pysyttäminen entisellään muuttamatta Viipurin läänissä — jonka raja kulkee 30 virstan päässä pääkaupungista — voimassaoleva suomalainen venäläisten viranomaisten tarkastuksenalaiseton järjestys ei ole suvaittava ja uhkaa varsin vahingollisilla poliittisilla ja strateegisilla seurauksilla, b) että passiivisen ja aktiivisen vastustuksen jatkuminen venäläisen valtiovallan yhdistäviä toimenpiteitä vastaan Suomessa on toteutunut ja toteutuu erinomaisella voimalla juuri Viipurin läänin rajojen sisäpuolella, jossa läheisyytensä vuoksi Keisarikunnan pääkaupunkiin ja myötätuntoisen mielialansa tähden kapinahengen valtaamiin kansan aineksiin, jatkuvasti löytävät itselleen tyysijän venäläiset vallankumoukselliset ja heidän yllyttäjänsä, ja c) että valtio silmälläpitämällä turvallisuuttaan ja ajamiensa päämääriensä vuoksi ei voi edelleen sallia erityisesti hallitun alueen olemassaoloa seiiniensä ihan ulkopuolella — päättää Yhdistetyn Aateliston kokous olevan tarpeellista kääntää hallituksen huomio ylempänämainittuihin asianhaaroihin.

Herra Neidgardt, Nischni-Novgorodin edustaja, kiitti läsnäolevaa viittä venäläis-suomalaisen komitean jäsentä heidän antamistaan selostuksistaan ja osviitoista. »Historia ei unhoita— huomautti hän — nimiä Korovo, Deutrich, Haritonoff, Jakuntschikoff, Mjäsosjedoff ja Borodkin. Me voimme heille vakuuttaa, jos tämä voi olla heille lohdutukseksi raskaassa

työssään, että venäläinen aatelisto seuraa heitä, kaikkialle sinne, mihin he sitä vievät».

Muutamat tiedot N. N. Korevon poliitisesta ja tieteellisestä toiminnasta ovat lukijalle tarpeelliset, jotta hän voisi käsittää hänen esitelmänsä asiakirjallisen merkityksen.

Todellinen valtioneuvos N. N. Korevo, valtiosihteerin apulainen valtakunnanneuvostossa, oikeusministeristöön perustetun neuvottelun jäsen, oli v:sta 1900 v:teen 1908 jäsenenä ja toimeenpanevana henkilönä Kaikkein korkeimmasti valtakunnan kanslian ohelle asetetussa komiteansa Suomen lakien systematiseerausta varten. Vuonna 1908 hän Kaikkeinkorkeimman käsikyn nojalla määrättiin tämän komitean puheenjohtajaksi.

Kaikkeinkorkeimmasti 28 p:nä maaliskuuta v. 1909 asetetun venäläis-suomalaisen sekakomitean jäsenenä salaneuvos Haritonoffin olessa puheenjohtajana N. N. Korevo piti puheen joka yhdessä herra Deutrichin puheen ja herra Stolypinin puheen kanssa valtakunnahduumassa herätti huomiota ulkomailla ja aikaansai joukon julistuksia, joihin ottivat osaa englantilaiset, saksalaiset, ranskalaiset ja hollantilaiset professorit. Lisäämme, että nämä oppineet, venäjän kieltä tunte mattomina, eivät voineet hyväkseen käyttää asiakirjallisia lähteitä. Koko heidän perustelunsa nojautui kokonaan suomalaisten aateoppiin. Tämäntähden tulivat he pian kumo tuiksi, m. m. kumosi heidän väitteensä hallinto-oikeuden professori Behrendts.

N. N. Korevon teoksista mainitsemme:

Venäjän Keisarikunnan lakien julkaisuista, Pietari, v. 1904.

Venäjän Keisarikunnan paikallisten lakien julkaisuista, Pietari v. 1907.

Aakkosellinen asiarekisteri asetuksista, koskevat Suomen Suuriruhtinaanmaata. Vuodet 1538—1904. Kolme osaa in folio. Pietari vv. 1907—1909.

Nykyään valmistaa N. N. Korevo laajaa teosta, koskeva Suomessa voimassaolevien lakien systematiseerausta, joka piakkoin ilmestyy painosta.

Kääntäjä.

N: N. Korevon esitelmä Suomen kysymyksessä.

Venäjänmaan suuri uudistaja, Pietari I, aivan oikein arvostellen Venäjän luonnonpakoittamaa pyrkimystä päästä avoimelle merelle, alkoi palauttamaan entiselleen Venäjän rajaa länsipohjassa. Venäjän etenevä liike Baltian merta kohden oli alkuna n. k. pohjoismaisen kysymyksen syntymiselle. Venäjän äkisti kasvava valta ja Ruotsin hegemonia pohjolessa olivat yhteensoveltumattomia voimia. — Älykkäin venäläisen valtakunnallisuuden edustajista ymmärsi tämän erinomaisesti ja puolitiehen hän ei pysähtynyt. Saavuttuaan toivomalleen merelle, eteneni hän Nevan taakse, valtasi 14 p:nä kesäkuuta v. 1710 Viipurin kaupungin ja kirjoitti samana päivänä Keisarinnalle seuraavat huomiotaansaitsevat sanat: »Julistan Teille, että eilen Viipurin kaupunki antautui ja tällä hyvällä tiedonannolla, että nyt luja päänalusin Pyhälle Pietarille on laskettu Jumalan avulla, minä Teitä onnittelen». Samaan aikaan kirjoitti hän myöskin Menschikoffille: »Siis tämän kaupungin valloittamisella on Pyhälle Pietarille lopullinen turvallisuus saavutettu».

Pietari kuoli ehtimättä lopullisesti ratkaista pohjoismaista kysymystä, mutta Hänen jälkeläisensä jatkoivat hänen suurta työtään. Venäjä jatkoi luonnonomaisesti etenemistään pohjolaan kohden, kustuttaen jokaisen vaaksan uutta venäläistä aluetta poikiensa verellä, kunnes vihdoin V. 1809 venäläiset joukot »ruumiilla viitoittivat Merenkurkun jään» ja nousivat maihin Skandinaavien niemimaalle. Pohjoismainen kysymys

oli ratkaistu. Kokonaisen sarjan verisien sotien hinnasta osti Venäjä rajojensa turvallisuuden pohjollassa, lamauttaen kilpailijansa, Ruotsin, sotaisen mahtavuuden. Sopimukset Uudessakaupungissa 30 p:nä elokuuta v. 1721, Turussa 16 p:nä kesäkuuta ja 7 p:nä elokuuta v. 1743 ja Haminassa 5/17 p:nä syyskuuta v. 1809 — ovat kieltämättömiä juriidisia todistuskappaleita, joiden nojalla Venäjä palautti itselleen Suuren Novgorodin vanhan »Watjan viidenneksen»¹ ja otti haltuunsa Ruotsin entiset suomalaiset läänit. Nykyään valitsee Suomea ehdottomasti Venäjä, itsevaltaisena valtiona.

Pykälässä IV Haminan rauhansopimusta, jonka nojalla Venäjä sai haltuunsa suurimman osan entisen ruotsalaisen Suomen läänejä, sanotaan, että »nämä läänit kaikkine asukkaineen, kaupunkeineen, satamoineen, linnoituksineen, kyli-
neen ja sarineen, kuten myskin niiden omaisuus, etuoikeudet ja edut tulevat tästälähin kuulumaan Venäjän Keisarikunnan yksinomistusoikeudellisen ja hallinnollisen vallan alle ja olemaan siihen kaikiksi ajoiksi yhteenliitetyt». Edellämäinitun kanssa samanvertaisia määräyksiä, koskevat Ruotsin ennen Venäjälle luovuttamia maa-aloja sisältävät myöskin Uudenkaupungin ja Turun sopimukset.

Täysin vastaavasti tämän Haminan sopimuksen perusmäärittelyn kanssa pidetään myöskin muissa venäläisen valtiovallan asiakirjoissa, niinhyvin aikaisemmissa kuin myöskin myöhemmissä, Suomea kieltämättömänä venäläisenä valta-
maana. Jo 16 p:nä maaliskuuta v. 1808 Aleksanteri I ilmoitti ulkomaisille hallituksille erityisessä deklaratsioonissa, että »tästälähin osa Suomea, joka tätä ennen on kutsuttu ruotsalaiseksi . . . tunnustetaan venäläisten aseiden avulla valloitetuna alueena ja yhteenliitetään Venäjän Keisarikuntaan» (Täydell. Lakikokoel. Nro 22899). Maaliskuun 20 p:nä samaa vuotta julaistiin Manifesti siitä, että »tämän aseidemme avulla valloitetun maan Me tästälähin liitämme Venäjän Keisarikuntaan kaikiksi ajoiksi, ja sentähden Me käskemme ottamaan sen asukkailta valan Valtaistuimellemme uskollisesta

¹ Novgorodin valtaalue jakaantui »viidenneksiin». Kääntäjän muistutus.

alamaisuudesta» (Täydell. Lakikokoel. N:o 22911). Vihdoin Aleksanteri I, ilmoitettuaan omakätisessä kirjeessä Napoleonille, että Hän »on julistanut Suomen venäläiseksi provinsiksi», saman vuoden kesäkuun 5 p:nä huomautti, että Suomen kansa on omistanut paikkansa »Venäläisen Valtikan alle kuuluvien ja yhtenäisen Keisarikunnan muodostavien kansojen sarjassa». Samassa Manifestissä varasi Keisari suomalaisille oikeudet, tasavertaiset muiden Keisarikunnan asukkaiden rinnalla, ja lupasi pyhästi voimassapitäää maan vanhat laitokset ja etuoikeudet, mutta huomautti myös samalla uudelleen Suomen yhdistämisestä ainaisiksi ajoiksi Keisarikunnan kokoonpanoon.

Näyttäytyi, kaikki oli järjestyksessä: maa valloitettu, yhteenliitetty yhtenäisen Keisarikunnan kokoonpanoon, ja vieläpä kaikki vastaavat asiakirjat järjestyksessä. Mutta, kuten osoitti historia, asia ei. läheskään ollut niin hyvällä kannalla. Ei ehtinyt vielä kuolla pohjoismainen kysymys, kun syntyi toinen kysymys — suomalainen. Sen syntymäpäivä — 15 p. maaliskuuta v. 1809. Se on se päivä, jolloin Keisari Aleksanteri I jätti Porvoossa kokoonkutsumalleen Suomen säätyjen kokoukselle avonaisen kirjeen, jossa sanottiin:

»Kaikkeinkorkeimman tahdosta otettuamme Suomen Suuriruhtinaanmaan haltuumme *olemme Me katsoneet parhaaksi täten uudelleen* vahvistaa ja vakuuttaa uskonnon, juurilait, oikeudet ja etuoikeudet, joita jokainen sääty erikseen tässä Suuriruhtinaanmaassa ja sen kaikki siinä asuvat alamaiset alhaisimmasta ylhäisimpään saakka konstitutsioonien mukaan tähän saakka ovat nauttineet, luvaten säilyttää ne loukkamattomassa ja muuttamattomassa voimassaan ja vaikutuksessaan; minkä, vakuudeksi Me omakätisellä nimikirjoituksellamme olemme katsoneet hyväksi tämän avoimen kirjeen vahvistaa.»

Syntyi Suomen kysymys, eli tarkemmin sanottuna, loppumaton riita Suomen oikeudellisesta asemasta Venäjän Valtakunnan kokoonpanossa ei sen vuoksi, että Aleksanteri I lahjoiti äskenvalloitetulle maalle ylempänämainitun avoimen kirjeen. Samanlaisia avoimia kirjeitä, yleiskirjoja ja reskriptejä

annettiin usein valloitetujen maiden asujamille ja vieläpä erityisille kansakunnille. Yleiskirjeen nojalla 16 p:ltä elokuuta v. 1710 Pietari Suuri esimerkiksi säilytti itämerenmaakuntalaiselle väestölle tämän väestön tunnustamaan »evankeelisen uskonnon, kaikki sen vanhat etuoikeudet, vapaudet, oikeudet ja etuudet» ... Ei syntynyt Suomen kysymys myöskään sen vuoksi, että Porvoon avoimessa kirjeessä puhutaan ruotsalaisista »juuri» s. o. perustuslaeista ja konstitutsiooneista, jotka luvataan säilyttää voimassaan. Ei, se syntyi sen vuoksi, että tämä avoin kirje, joka äskenvalloitetulle maalle kieltämättä varasi vussin autonomian, tosin paikallisen autonomian, osoittautui sopivaksi lähtökohdaksi Suomen väestön ruotsalaisten ainesten (mutta ei suinkaan Suomen kansan) vaatimuksille tarkoituksessa saavuttaa sellainen autonomia, joka varaisi Suomelle *erityisen valtakunnallisuuden*. Erinäisen tulkinnan avulla, koskeva Suomen autonomian alaa ja rajoja, kasvoikin Suomen kysymys. Paljas 15 p:nä maaliskuuta v. 1809 annetun avonaisen kirjeen venäläisen tekstin vertaaminen sen ruotsalaiseen käännökseen todistaa niiden perinpohjaista eroavaisuutta. Tuskinpa sivutarkoituksetta venäläinen sana »avonainen kirje» (грамора) on käännetty ruotsiksi sanalla »försäkran» (vakuutus), kuten nimitettiin Ruotsin kuninkaiden perustuslaillinen vala, jommoista eivät milloinkaan ole antaneet meidän Keisarimme. Sivutarkoituksetta ei myöskään ole poisjätetty sanaa »uudelleen», joka todistaa, että avonainen kirje 15 p:ltä maaliskuuta vain toistaa sen, mikä Aleksanteri I ylevämielisestä tahdosta oli yksipuolisesti lahjoitettu, ja mikä ei lainkaan ilmene sopimuksen tekona.

Venäläinen valtiovalta, joka noudatti suurinta tasapuolisuutta suomalaisen rajamaan väestön oikeuksiin ja etuuksiin nähden, oli todellisesti vakuutettu, että Suomi nauttii paikallista maakuntaautonomiamia, mutta oli; kerrassaan aavistamalta, että vanhat ruotsalaiset perustuslait — Hallitusmuoto v:lta 1775 ja Yhdistys- ja Vakuutus-Kirja v:lta 1789 (joiden avulla muuten Kuningas Kustaa III pani toimeen valtiokaappaukset ja vahvisti Ruotsin siirtymisen takaisin itseval-

tiuteen), että nämä pergamenttikirjat yhdessä Porvoon avoimen kirjeen kanssa milloinkaan voisivat Suomelle tehdä palvelusta asiakirjoina erityisen valtakunnallisuuden oikeuttamiseksi.

Politiikan vehkeilyissä koetelleet Suomen ruotsalaiset näkivät päinvastoin näissä asiakirjoissa takuun Suomen siirtymisestä erityiseksi valtioksi, joka askel askeleelta muuttui reaaliunionista personaaliunioniksi Venäjän kanssa, ja jonka sittemmin, kuka tietää, oli määrä astua vihdoin liittoon vanhan emämaansa, Ruotsin, kanssa. Sillä onhan lopultakin aate skandinaavisten valtioiden federatsioonista sellainen, joka ei ole perustusta vailla. Suomalaisen von Qvantenin ja hänen puolulaistensa mielipiteen mukaan oli tämä yhteenliittyminen tapahtuva ei vanhoilla perusteilla, vaan aivan uudessa järjestyksessä: oli muodostettava pohjoismaiden kuningaskuntien Ruotsin, Tanskan ja Norjan liitto, ja tämän liiton kokoonpanoon oli myöskin Suomi kuuluva, mutta erityisenä valtiona, yhdistetty Ruotsin kansa saman kuninkaan valtikan alle. Ruotsin ja Suomen diplomaattisten edustajain tulisi olla samat, yhteisen tulisi olla posti- ja tullihallituksen, kuin myöskin meri- ja maasotavoimien järjestyksen, ja yhteinen oli budgetti laadittava (T. Rein, Snellman, o. II s. 15).

Ja täytyy antaa tunnustuksensa Suomen valtiollisille toimimiehille: he suorittivat tehtävänsä kadehdittavalla taidolla. Askel askeleelta ja huomaamatta, käyttäen hyväkseen sitä asianhaaraa; että Keisarikunnan laitoksilta oli riistetty mahdollisuus tarkastaa Suomen erityisen lainsäädännön kehitystä, varustivat he toisinaan vieläpä väkivaltaisellakin tavalla venäläisen provinsin valtion tunnusmerkeillä, joita sillä ei ollut eikä voinut olla.

Totta on, ettei Suomi ollut Keisarikunnan yleisvaltakunnallisen lainsäädännän piiristä eristetty. Keisarikuntaan lainsäädännöllinen valta toteutui myöskin Suomessa, mutta tapahtui tämä järjestyksettä ja räikeästi vaihtelevalla tavalla toiselta puolen Keisarikunnan viranomaisten puuttuvan johdonmukaisuuden vuoksi ja toiselta suomalaisen valtakunnallisuuden aatteen puoltajain tarkasti harkitun ja keinoista väliäpitämättömän

politiikan tähden. Joka tapauksessa samainen Aleksanteri I, kuultuaan vain valtiopäiväin pelkät lausunnot, muutti yksinomaisten tahtonsa teoilla ruotsalaisten perustuslakien säädökset, ja täysin selvää on, että mitä sanoja käyttikin Keisari, niin ovat paljoa suurempimerkitykselliset Hänen julkaisemansa lait ja Hänen tekonsa. Annettuaan Suomelle maakuntaautonomian sisäisiin asioihinsa nähden, liitti Hän sen keisarikunnallisen lain nojalla v:lta 1809 Keisarikunnan kulkuneuvojen VIII piiriin; keisarikunnallisten lakien mukaan ulotettiin Pyhän Synoodin ja roomalais-katoolisten kirkkojen mitropoliitan valta yli Uuden Suomen. Miltei kokonaisen vuosisadan kestäessä julistettiin muita yleisvaltakunnallista merkitystä olevia asioita koskevat lait Suomea varten riippuen satunnaisista asianhaaroista sekä yleisen keisarikunnallisen, että myöskin paikallisen suomalaisen lainsäädännön järjestyksessä. Tämän tähden ej ajatus ensimmäisen herruudesta yli jälkimmäisen voinut pitkiin aikoihin tulla kaikissa suhteissa selvästi toteutetuksi.

Erityisestä merkityksestä on myöskin se asianhaara, ettei Suomen valtiopäiviä kokoonkutsuttu vuodesta 1809 vuoteen 1863, ja tällä aikaa Keisarin omavaltaisesti julkaisemat hallinnollis-taloudelliset lait, josne olivat ristiriidassa Keisarikunnan etujen kanssa, voivat helposti tulla muutetuiksi. Valtiopäiväin toiminnan alkamisesta lähtien viime vuosisadan 60-luvulla alkoi paikallinen suomalainen valtiopäiväin lainsäädännöllinen toiminta tunkeutua sellaisille aloille, jotka normaalin järjestyksen vallitessa olisivat kuuluvat venäläisten yleisvaltakunnallisten lakien vaikutuksen alle. Täten valtiopäiväin päätösten nojalla esim.: a) toteutettiin rahauudistus, jonka kautta entinen rahasynteesin yhteisyys Keisarikunnassa ja Suomessa lakkautettiin; b) ratkaistiin (v. 1878) kysymys asevelvollisuudesta Suomessa ja järjestettiin erityiset suomalaiset joukot; c) määriteltiin venäläisiä varten Suomessa sarja raskauttavia esteitä, koskevat valtion ja kunnan virkoja, kaupaa, elinkeinoja, erinäisiä toiminnanoloja, henkilökohtaisia oikeuksia (poliittisia ja yhteiskunnallisia) j. n. e. Minä en aijo

puhua Hallitusmuodon ja sen § 39 räikeästä rikkomisesta, kun ilman edelläkäypää Suomen perustuslakien muutosta tapahtui sarja Keisarin etuoikeuksien anastuksia hallinnollisen lainsäädännön alalla, mikä, kuten suomalaiset itse tunnustavat, paraiten takaa Keisarikunnan edut. Täten valtiopäivät anasivat lainsäädännön, koskeva köyhäin hoitoa, elinkeinoja, kaupunkien ja maalaiskuntien itsehallintoa, pankkiliikkeen järjestämistä, metsänhoitoa, rautateitä, erinäisiä kruunun tuloja, sotilasrikoslainsäädäntöä, ja v. 1907 varasi ehdotus hallitusmuodoksi valtiopäiväin päätösvallan alle miltei koko hallinnollisen lainsäädännön.

Ei voi olla tämän johdosta muistamatta entisen ministerikomitean puheenjohtajan, professori N. H. Bungen sanoja, jotka hän kirjoitti: niinkauvan kun Korkein valta laajensi suomalaisten oikeuksia, vaikenivat he eivätkä valittaneet hallituksen toimenpiteiden laittomuutta, mutta kun asia koski yleisvaltakunnallisia etuja, niin he nostivat huudon, vedoten heille lahjoitettujen etuoikeuksien rikkomiseen».

Suomalainen separatismi ryhtyi erinäisiin julkisuutta kaipaaviin toimenpiteisiin tarkoituksessa mahdollisuutta myöden enemmän eristää Suomi muusta Venäjästä. Venäläiset vaatimukset täytettiin vain muodollisesti, niiden sisällys tulkittiin sopusuhtaisesti suomalaisen politiikan tarkoitusten kanssa. Rautatieverkko rakennettiin vain Suomen etua ja hyötyä silmälläpitämällä ja lisäksi siten, että sen yhteenliittäminen Keisarikunnan rautatieverkon kanssa osoittautui käytännöllisesti ylen vaikeaksi. Keisari Aleksanteri II tahto, hän kun vaati samaa raidelevyettä suomalaisilla rautateillä kuin Keisarikunnassa oli otettu käytäntöön, saatiin merkityksettömäksi järjestämällä asemasillat ja rakennukset liian lähelle raidetta, rakentamalla siltoja, ylipääsemättömät venäläisille vaunuille, ja muilla samantapaisilla viekkauksilla¹.

¹ Aikanansa tehtiin vieläpä yritys taivuttaa Keisari Aleksanteri II vahvistaamaan suomalaisia rautateitä varten raidetyyppi toista laatua, kuin mikä oli Keisarikunnan rautateillä otettu käytäntöön. Mutta tähän Keisari ei suostunut, huomauttaen nimenomaan seuraava: »Jos suomalaisesta rautatiestä tulee kapea-

Paikallisen lainsäädännön kehitys, uusien lakien valmistus — kaikki suunnattiin kulkemaan ruotsalaisen valtiooikeuden vanavedessä. Vihdoin luotiin suomalaisen oikeuden pohjalle, jonka dogmin valmistivat suomalaiset juristit, kokonainen suomalaisen valtiollisuuden aatemaailma, josta tieto laajalti levitettiin maailman kaikkiin sivistysmaihiin, meidän ollesamme kokonaan tietämättömät ja toimettomat. Suomalaisen separatismiin nopea lisääntyminen tempasi senkin Hallitsijan suusta, jonka hallitessa Suomi sai suurimman osan etuoikeuksiaan, seuraavat huomiotaansaitsevat sanat. Valtaistuinpuheessa, jolla päätettiin ensimmäiset Suomen valtiopäivät v. 1863—1864, sanottiin m. m.: »Minä en voi olla valittamatta sitä, että muutamat harkinnat valtiopäivillä ovat antaneet aihetta väärinymmärtää Suuriruhtinaanmaan suhdetta koko Venäjän Keisarikuntaan . . . Suomen todellisen menestymisen selvä käsittäminen on kehoittava Teitä vahvistamaan, mutta ei heikentämään läheisiä siteitä Venäjän kanssa, jotka ilmevät varminpana Teidän isänmaanne onnellisuuden takeena».

Mutta Keisari Aleksanteri II oikeamieliset sanat kaikkiivat tapaamatta vastakaikua. Siteet Suomen ja Venäjän välillä jatkuivat heiketä. Kaikista surkuteltavinta tässä ilmiössä ei tietysti ollut se, että kourallinen ruotsalaisia, Suomen entisiä valloittajia, saatuaan käsiinsä poliittisen itsemääräämiskeinon valtiopäiväin muodossa, alkoi käyttämään tätä separatistisen tarkoitustensa edistämiseksi. Tämä oli täysin luonnollista, sillä veren ääni kutsui heitä toiselle puolelle Pohjan lahtea, ja tämä oli vaaratonta, sillä varsinainen suomalainen väestö, lukumäärältään kahdeksan kertaa ruotsalaisia suurempi, ei entisiin herroihinsa nähden erityistä myötätuntoa omannut. Hartioillaan oli Suomen kansa kantanut koko taakan Ruotsin vuosisatoja kestäneestä yrityksestä päästä

raiteinen ja venäläiselle liikkuvalla kalustolla käy mahdottomaksi siirtyä sille välittömästi, niin Venäjällä nousee sellainen rajumyrsky Suomea vastaan, etteivät minun voimani tule riittämään suomalaisia puolustaakseni; sentähden on heille parempi, jos rata rakennetaan venäläisen mallin mukaan» (T. Rein, Snellman, n. II, s. 290).

suurvallaksi. Kaikista valitettavinta oli se, että juuri tämä Suomen kansa, työtärakastava, luonteeltaan lojaalinen, alati taistellen karua luontoa vastaan, vähittellen houkutellein politiikoimiseen ja imi itseensä aatteita, jotka olivat sepitetyt Helsingin poliitisten laboratorioden salapajoissa. Ihmeteltävää ei tietysti tässä ollut niin mitään. Sillä olivathan koulu, paikallinen hengellinen sääty, teollisuus, kauppa, sanomalehdistö, sanalla sanoen »se sauva, joka komentaa», paljoa sivistyneempien ja poliittisesti paljoo edistyneempien ruotsalaisten käsissä.

Yritän valaista venäläis-suomalaisen todellisuuden kaikista räikeimmillä tosiasioilla sitä tilaa, johon on johtanut Suomen johdonmukainen sille kuulumattomien oikeuksien anastus.

Suomen vapauttaminen yleisvaltakunnallisten menojen osaanotosta, mikä asianhaara on kerrassaan vastaamaton Suomen nauttimiin sekä ulkonaiseen puolustukseen että diplomaattiseen suojaan nähden, että kaikkiin muihinkin aineellisiin etuihin nähden, joita Suomi vastaanottaa Venäjältä, on jo pitkän aikaa herättänyt tyytymättömyyttä venäläisessä sanomalehdistössä. Kaiken tämän ohessa on Suomi nauttinut kokonaista sarjaa aineellisia helpoituksia.

Vuonna 1867 halusivat suomalaiset rakentaa rautatien — he vapautettiin heti taakasta ylläpitää 9 ruotuväkipataljoonaa, jotta he säästöille, jotka koituivat pataljoonien lakkauttamisesta, voisivat maksaa rautatienlainan.

Ensimmäinen laivakulkuvälitys pitkin Suomen merenrannikkoa, perustettu v. 1856, ylläpidettiin venäläisillä rahoilla; 18 vuoden kuluessa avustettiin tätä suomalaista yritystä 200,000 ruplan ruuruuisilla vuosittaisilla määrärahoilla.

Suomen Pankki, eli kuten sitä suomalaiset nimittävät Suomen valtion pankki, perustettiin venäläisillä rahoilla; v. 1810 myönnettiin tämän pankin, joka sittemmin keinotteli meidän ruplamme kurssilla, perustamiseksi lainan muodossa mutta korotta yksi miljoona ruplaa Valtiorahaston varoista. Myöhemmin nautti Suomen pankki meidän suurten kauppankkiemme helppoa luottoa.

Vuonna 1711 Suomelle lahjoitettiin Viipurin lääni. Minkälainen tämä lahja oli, voi päätätä siitä, että, tämä lääni ilmenee sinä Suomen osana, jossa teollisuus on eniten kehittynyt ja joka tuottaa Suomen kruunulle viidennesosan kaikista tuloista eli päälle 20 miljoonaa markkaa vuodessa. Kuinka paljon tuottavat suomalaisille venäläiset huvilaasukkaat, jotka vuosittain kymmenintuhansin asettuvat asumaan Viipurin läänin eteläosaan, se ei ole arvioitavissa. Mutta sitenkin on kaikki tämä leikinasia sen asianhaaran rinnalla, että Suomelle Viipurin läänin yhteydessä lahjoitettiin myöskin kuuluisa vesiputous Imatra Vuoksen varrella, joka suomalaisten insinöörien laskelmien mukaan kykenee antamaan voimaa kymmenien miljoonien markkojen arvosta vuodessa.

Esittämillämme esimerkeillä eivät suinkaan ole luellut kaikki ne edut, joita on nauttinut ja nauttii Suomi etuoikeutetun asemansa vuoksi Venäjän valtakunnan kokoonpanossa. Mitä antaa se kaikkea tätä vastaan päämaalleen? Ei mitään, eli miltei ei mitään.

Ruotsin vallan aikaan oli Suomi velvollinen asettamaan jaloille päälle 13 tuhatta miestä sotaväkeä, s. o. noin 3 % koko väestöstä. Sotiessaan meitä vastaan v. 1808 piti Suomi aseissa aina 22,000 mieheen. Siirtyessän »barbaarisen» Venäjän vallan alle, oli Suomi miltei kokonaan vapautettu kantamasta sotapalvelustaakkaa. Se ylläpiti esim. v:sta 1830 v:teen 1846 kaksituhatta miestä ja v:sta 1868 v:teen 1881 yhden kaartinpataljoonan. Venäjä siirtyi v. 1874 yleiseen asevelvollisuuteen; Suomi vasta v. 1881. Venäjä asetti jaloille 36 miestä väestön jokaista tuhatlukumäärää kohden, Suomi vain 9 miestä, ja tämänkin vasta v:sta 1889 alkaen, vaan sitä ennen vieläkin vähemmän. Viimeisinä vuosikymmeninä XIX-vuosisataa kulutti Venäjä sotatarkoituksiin 21—28 % budjetistään, sen onnellisempi suomalainen rajamaa vain 16 %, ja v:sta 1862 v:teen 1870 vain 6½ %. Aikajaksolla 1895—1898 nousivat menot sotatarkoituksiin Venäjällä 2 rpl. 83 kop. henkeä kohden, Suomessa vain 1 rpl. 35 kop. Nykyään maksaa Venäjä jo 3 rpl. .50 kop. henkeä kohden vuo-

nessa maan puolustukseksi, Suomi tasaluvuin ei yhtään¹. Venäjä luovuttaa sotapalvelukseen vuosittain noin 1,000,000 työkättä, Suomi ei ainoatakaan, vaan maksaa, ja senkin vastahakoisesti, vähäpätöisen korvauksen mieskohtaisen asevelvollisuuden asemesta. Mitenkä paljon Suomi voittaa sellaisesta asiain tilasta, siitä on mahdoton tarkalleen arvioida, mutta likimääräiset numerot ovat huimaavat.

Suomen osaaottamattomuus Venäjän yleisvaltakunnallisiin menoihin saa pikanttisuuden leiman, jos tätä vertaa siihen, mitä pitäisi Suomen, maksaa menoihin Keisarillisen Hovin ministeristöä ja valtakunnan puolustusta varten Suomen perustuslakien kirjaimen mukaan. Suomalaisille pyhän Hallitusmuodon v:lta 1772 §:n 24 nojalla on Suomi budgettii määrittellessään velvollinen noudattamaan menosääntöä v:lta 1696. Tämän säännön mukaan käytettiin hovia varten 12 % koko budgetistä, maan puolustukseksi 66 % ja muihin tarpeisiin 22 %. Siis jos suomalaiset nykyään haluaisivat tarkasti noudattaa tätä Hallitusmuodon määrittelyä, niin tulisi heidän jättää Hänen Majesteettinsa käytettäväksi ei 350,000 markkaa, kuten nyt tapahtuu vaan 10 miljoonaa markkaa, ja myöntää puolustusta varaten ei 300,000 markkaa, vaan 55 miljoonaa markkaa (ja paitsi sitä asettaa jaloille vastaavan lukumäärän asevelvollisia), sekä kuluttaa kansanvalistustarkoituksiin ja rautateihin j. n. e. ei 66 vaan ainoastaan 17 miljoonaa markkaa.

Koettakaamme valaista näitä numeroita venäläisen budgetin nojalla. Venäjän sotabudgetti, sotalaivoston siihen luettuna, nousi v. 1909 — 637 miljoonaa ruplaan (lukuunottamatta tuntuvia menoja eläkkeisiin ja sisäasiainministeristön ja kulkulaitosministeristön täydentäviä lisämenoja). Jos tähän lisämme korot valtiolainoille — 400 milj. ruplaa, joista suurimman osan ovat aiheuttaneet menot sotatarkoituksiin, niin saadaan likipitään yksi miljaardi sotakuluja, joihin kaiken kohtuuden mukaisesti pitäisi myöskin Suomen

¹ 10 miljoonaa markkaa on viime vuosina siirretty henkilökohtaisen asevelvollisuuden vapautuksen korvaukseksi.

ottaman osaa. Laskettuna henkeä kohden saamme 6 rupl. 60 kop. Suomen 3 miljoonaa asukasta kohden tekee tämä noin 20 miljoonaa ruplaa (s. o. 53 miljoonaa markkaa vuodessa). Jos tähän lisäämme vuosittain 20 miljoonaa markkaa korvaukseksi mieskohtaisen asevelvollisuuden vapautuksesta, mikä asianhaara säästää Suomelle kymmeniä tuhansia työ-käsiä, niin saamme 73,000,000 markkaan nousevan summan. Tämän määrän olisi Suomi kaiken kohtuuden mukaan velvollinen vuosittain maksamaan valtakunnanrahastoon kuuluvaisuutensa nojalla Keisarikuntaan ja omien perustulakiensa mukaan.

Ja Japanin sota sitten? Tämä sota maksoi lukuunotta-matta satojatuhansia henkiä 2,500 miljoonaa ruplaa. Laskien Venäjän väestön 150 miljoonaksi täytyy määritellä 16 rpl. 60 kop. velan henkeä kohden. Kertomalla tämä summa Suomen väestön lukumäärällä saamme noin 50 milj. ruplaa, joista korot tekevät 2,500,000 ruplaa. Japanin sodan tähden olisi siis Suomen velkataakan pitänyt lisääntymän 50,000,000 ruplalla. Mutta Suomi, tultuaan Venäjän Keisarikunnan erottamattomaksi osaksi, ei vuodattanut verenpisaraakaan taistelutuntereella, eikä ota osaa valtakunnan menoihin Keisarillisen Hovin, ulkoasiain- sota- ja meriministeristöä, strateegisten rautateiden rakentamista y. m. varten. Jokainen ymmärtää, mitenkä kukoistaisi Venäjä, jos se voisi Suomen tavoin olla maksamatta edes yhtenä vuotena menot sotalai-tosta varten ja edes yhtenä vuonna saada sotamiljaardi käy-tettäväksi sivistystarkeoituksiin.

Siirryn tarkastamaan venäläisten alamaisten oikeuksia Suo-messa, jotka eivät ole Suomen kansalaisia.

Kaikissa yhdistetyissä valtioissa ja valtiollisissa järjestöissä, kuten Englannin autonomisissa siirtomaissa, löytyy ja toimii yleisvaltakunnallisen konstitutsioonin määräämä kaiketikkin siis yleisvaltakunnallisen lainsäädännön järjestyksessä n. k. yleinen *indigenaattilaitos* (syntyperäisoikeus). Käyttäen Sak-san konstitutsioonin sanoja sisältyy indigenaattioikeus siihen, että minkä hyvänsä liiton valtion alamaista, kansalaista täytyy

liiton toisessa valtiossa kohdella kuten syntyperäistä. Toisin sanoen pysyy saksalainen saksalaisena kautta koko Saksan alueen, Pohjois-Amerikan Yhdys-Valtojen kansalainen on täysi oikeutettu Yhdys-Valtojen kansalainen koko Yhdys-Valtojen alueella, schveitsiläinen on Schveitsin kansalainen missä kantonissa hyvänsä. Meilläkin yhtenäisessä ja jakamattomassa Venäjän Keisarikunnassa löytyy myöskin manifestin 5 p:ltä kesäkuuta v. 1808 ajoista lähtien indigenaatti, mutta vain suomalaisia varten. Suomalaisen oikeudet Venäjällä ovat loukkaamattomat, hän kun on venäläinen alamainen, täysioikeutettu Venäjän kansalainen. Venäläisen oikeudet Suomessa korvataan miltei täydellisellä oikeuttomuudella. Esitän muutamia eniten kuvaavia esimerkkejä, asiaa harrastaville huomautan v. 1907 ilmestyneestä Suvoroffin kirjasesta: »Tapa-oikeuksista». Suomalainen Venäjällä nauttii passiivista ja aktiivista vaalioikeutta s. o. voi valita valtakunnanduumaan ja valtakunnanpuoleen sekä tulla valituksi näiden laitosten jäseneksi. Venäläinen ei ainoastaan ei voi valita Suomen valtiopäiville, eikä tulla niille valituksi, vaan hänellä ei myöskään ole oikeutta, Suomessa asuvana, ottaa osaa vaaleihin valtakunnanpuoleen ja valtakunnanduumaan. Lakien tulkitsemisen nojalla sekä erinäisten julkisten ja julkisuutta kaipaavien toimenpiteiden avulla ovat suomalaiset saavuttaneet sen, että vastoin lakia v:ltä 1858 (josta käy esiin, että astumalla suomalaiseen virkaan venäläiset saavuttavat Suomen kansalaisoikeudet) venäläisiä itse teossa Suomessa ei päästetä ei sota - ei siviili - eikä hengelliseen virkaan. Valtakunnanpuoleen jäsenten nimet sellaiset kuin Kraemer, paroni Nikolai, paroni Bruun, kenraali von Daehn, Haartman, kreivi Rehbinder, kreivit Armfelt, paroni Ramsay, kenraalit Gripenberg ja Roediger, amiraali Avellan j. n. e. ovat todistuksena siitä, että suomalaisille Venäjällä pääsy valtion virkaan ei ole ainoastaan avoinna, vaan on avoinna laajasti. Minä en ota puhuakseni sadoista suomalaisista venäjän armeijan ja laivoston upseereista sekä siviilivirkamiehistä. Suomalainen lääkäri voi vapaasti harjoittaa ammittiaan ja

astua lääkärinvirkoihin koko Venäjän alueella, venäläisellä lääkärillä ei ollut ennen v. 1890 oikeutta, ei mahdollisuutta toimia lääkärinä Suomessa. Apteekeissa ei otettu vastaan venäläisten lääkärin reseptejä, olkoonpa tämä ollut vaikka itse Botkin. Jälkeen v. 1890 venäläinen lääkäri voi harjoittaa ammattiaan Suomessa, mutta vain sittenkun hän on esittänyt todistuksensa lääkintöhallitukselle, jonka ohessa häntä tämän vaatimuksen laiminlyömisestä voidaan rangaista sakkoihin aina 300 markkaan, kun suomalaista samanlaisesta rikoksesta voidaan rangaistaa korkeintaan 50 markan sakkoihin. Muuten ei venäläisillä lääkäreillä nytkään ole oikeutta astua lääkärinpaikkoihin sairaaloissa, teollisuuslaitoksissa j. n. e. Kunnallis-, säätyoikeudet, oikeudet, koskevat veroitusta, yleiset kansalaisoikeudet (kuten esim. holhousta koskevat), oikeudet pääsyä varten muutamiin oppilaitoksiin, oikeudet koskevat kiinteän omaisuuden hankintaa, elinkeinon harjoittamista, rautateiden rakentamista, laivajohtoa ja laivarakennusta j. n. e. sanalla sanoen oikeudet, joita suomalainen nauttii koko laajuudessaan kautta koko Venäjän alueen, siihen Suomi luettuna, kaikki nämä oikeudet eivät venäläistä varten Suomessa joko ole olemassa, tahi ovat ne myönnettyt hänelle turhanpienessä suhteessa ja aivan viimeaikaan suomalaisten pannahsa vastalauseensa. Kuten näette saa indigenaatilaitos venäläisellä pohjalla varsin omituisen muodon.

Tietysti jokainen kysyy: »eihän kaiketikkaan yhdellä haavaa toteutunut koko tämä verkko lakimääräyksiä, jotka kietoivat venäläisen vapauden Suomessa; mitä näkivät venäläiset valtanpitäjät ja mitenkä he vastaväitteettä sallivat sellaista suomalaisten isontelemista venäläisten vahingoksi ei ainoastaan suomalaisen mutta myöskin venäläisen lainsäädännön alalla?» Vastaukseksi tähän moitteeseen voi sanoa, että pääsyynä kaikkeen ilmenee suomalaisen lainsäädännön eristys venäläisestä, joka alkunsa johtaa jo Keisari Aleksanteri I ajoilta saakka. Suomalaiset esitykset olivat eristetyt venäläisten ministerien valtapiiristä; mutta sittenkin esitti asiat erityinen venäläinen esittelijä, valtiosihteeri Speranski. Suomen eris-

tys edistyi suurin askelin siitä pitäen, kun perustettiin Suomen asiain komitea sekä sittemmin v. 1826 Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiosihteerinvirasto. Mutta sittenkään eivät noiden aikojen suomalaiset rohjenneet kieltää venäläisten ministerien oikeutta esittää Keisarille Suomen asioita, ja vieläpä asetettiin venäläisten ministeriöiden yhteyteen komiteoja harkitsemaan Suomea koskevia kysymyksiä. Siten kansanvalistusministerin ruhtinas Lievenin ollessa puheenjohtajana asetettiin ministeristössä komitea valmistamaan ehdotusta Suomen yliopiston ohjesäännöksi. Eli esim. vaikka Suomen lakisäädösten kodifikatiooni olikin v. 1835 uskottu erityiselle suomalaisten komitealle, niin oli komitea velvollinen tekemään tiliä Hänen Keisarillisen Majesteettinsa Oman Kanslian Toiselle Osastolle, jonka esimies kaikkein alommin esitti Keisarille Suomea koskevain kodifikatioonitöiden kulusta. Emme huoli luetella muita samantapaisia esimerkkejä; ne ovat esitetyt Suomen hallinto-oikeuden professorin E. N. Behrendts'in luentokursseissa.

Vasta viimeisten neljänkymmenen vuodon kuluessa alettiin menestyksellä toteuttamaan sekä teoriassa että käytännössä sitä Suomen eristämistä, jonka pöyhistelevää kukoistusta me meidän päivinäamme saamme nähdä. Kuuskymmenluvulla suomalaiset salasivat kenraalikuvernööriltään, paroni Rokasovskilta, ehdoituksen hallitusmuodoksi, kahdeksankymmenluvulla he olivat venäläisille viranomaisille ilmoittamatta ehdotuksesta rikoslaiksi. Kuten kirjoittaa professori N. S. Tagantseff, eivät suomalaisen ehdotuksen laatijat, jotka malliksi ottivat Saksan rikoslain v:lta 1872, lainkaan nostaneet kysymystä jonkinmoisen vastaavaisuuden määräämisestä Keisarikunnan rikoslakien kanssa. He jättivät niinkään varteenottamatta valtios sihteeri E. V. Frischen komitean työt uuden rikoslain valmistamista varten, vaikka venäläisen ehdotuksen yleinen osa ilmoitettiinkin Helsingin yliopiston professoreille, jotka myöskin ottivat osaa suomalaisen rikoslakikirjan valmisteluun, ja vaikka venäläisessä ehdotuksessa oli koko joukko pykälää, jotka välittömästi koskivat Suomea, yhtenäisen Ve-

näjän Keisarikunnan osana. Moinen väliäpitämättömyys meidän voimassaolevasta oikeudesta ja lakiehdotuksesta, kirjoittaa N. S. Tagantseff, osoittautui sitä merkityksellisemmäksi, kun Suomen rikoslakiehdotusta, jota ruotsalaiset oppineet olivat alistaneet arvostelunsa alaiseksi, eivät olleet tarkastaneet Keisarikunnan hallituslaitokset, *vieläpä ei oltu näille lainkaan ilmoitettu.*

Vastaukseksi valtiosihtööri E. V. Frischen suusanallisiin pyyntöihin saada tutustua heidän ehdotukseensa he moneen kertaan suusanallisesti lupasivat täyttää pyynnöt, mutta lupauksiaan he eivät täyttäneet ja elleivät suoraan kieltäneet, niin arvatenkin pelosta, etteikö vain tästä heräisi ajatus yhteisestä molempien ehdotusten tarkastuksesta ja lähentelemisestä Keisarikunnan lakien kanssa. Tosiaankin paljon oli laissa sellaista, mikä ei vain välittömästi koskenut Keisarikuntaa, mutta voitiin myöskin toteuttaa väin Keisarikunnan hallituslaitosten avulla. Täten huomautti professori N. S. Tagantseff, että suomalainen laki pyrkii antamaan Suomelle itsenäisen aseman kansainvälisessä liitossa, salaamaan Suomen todellisen suhteen Keisarikuntaan, eristää niiden harrastukset toisistaan, yhtäläistyyttää Venäjän edut ulkomaalaisten valtioiden etujen kanssa; että suomalaisen lain muutamit määräykset ikäänkuin kumoavat Keisarikunnassa voimassa olevat lakisäädökset ja kumoavat järjestyksessä, joka sotii Keisarikunnan perustuslakeja vastaan.

Ahdistaessaan valtion oikeuksia ei suomalainen rikoslaki säälinyt Venäjän kansalaistenkaan oikeuksia. Siten N. S. Tagantseff huomauttaa, että laissa ei ole viittausta rikosasiain oikeudenkäyttöohjesäännön pykälään 216 siitä, että suomalaiset tuomioistuimet tuomioita langettaessaan ovat velvolliset ottamaan huomioon oikeudet, joita tuomitut nauttivat Keisarikunnassa. Ja tämä rikoslaki Suomea varten oli jo Kaikkeinkorkemmasti vahvistettu ja 20 p. joulukuuta v. 1890 (1 p. tammikuuta v. 1891) oli määrätty ajaksi sen ottamista varten käytäntöön. Suomalaiset voivat ylpeästi juhlia voittonsa johdosta, mutta toisinaan ilmenee kirkaalle taivaalle ukkonen, ja sellainen ukkonen iskee silloin, jolloin sitä vä-

himmin odotetaan. Hovitanssiaisissa hovimestari K. F. Ordinin suusanallisesti ilmoitti kreivi Daschkoff-Vorontsoffille, mitä itessään oikeastaan sisältää jo vahvistettu suomalainen rikoslaki, ja levoton kreivi vaati K. F. Ordiniin asian kirjallista selostusta esitystä varten Keisari Aleksanteri III:lle. Pian sen jälkeen kun asia oli tarkastettu komiteassa, jonka muodostivat oikeusministeri, kodifikatsiooniosaston esimies, Suomen kenraalikuvernööri ja ministerivaltiosihtööri, julkaistiin 1/17 joulukuuta v. 1890 Kaikkeinkorkein manifesti, koskeva lain käytäntöönottamisen keskeytystä ja Kaikkeinkorkeimman esityksen jättämistä valtiopäiville tarpeellisista muutoksista uudessa Suomen rikoslaissa. Sen ohessa huomautettiin m. m. N. S. Tagantseffin mainitsemien tapausten estämiseksi, että suomalaiset viranomaiset langettaessaan ja täytäntöönpanossaan tuomioita, koskevat Keisarikunnan asukkaita, ovat velvolliset ottamaan huomioon oikeudet ja edut, joita nämä nauttivat Keisarikunnan lakien mukaan.

Mutta kuinka tyyneesti oikeamielisen Venäjän kansan oikeamielinen hallitus suhtaantui suomalaisten vaatimuksiin, niin sekin lopulta käsitti, että on tarpeellista asettaa tarkasti määrätty raja suomalaisen autonomian omavaltaiselle laajentamiselle, määrätä se rajaviiva, jonka ulkopuolelle se ei voi laajeta, ja siten tarkemmin määrätä maan juuriidinen asema Venäjän valtakunnan kokoonpanossa.

Samana vuonna 1890 ryhtyi hallitus myös muihinkin toimenpiteisiin valtakunnallisen yhteyden lujentamiseksi. Kaikkeinkorkeimmasti käskettiin ryhtymään toimenpiteisiin rahasyntemien, tullin ja postin yhdistämiseksi, joista vain postin yhdistäminen tuli toteutetuksi. Paitsi sitä ryhtyi hallitus toimenpiteisiin tarkoituksessa rajoittaa yleisten venäläisten lakien ja paikallisen suomalaisen lainsäädännön piirit. Asetettiin komiteoja, valmistettiin lakiehdotuksia ja . . . jäivät edistymättä. Täten esim. päättyivät Bungen komitean työt v. 1893, huolimatta että se valmisti kaksi täysin valmista ehdotusta, joista toisen laativat komitean venäläiset toisen suomalaiset jäsenet.

Asia, koskeva yleisvaltakunnallisen lainsäädännön järjestystä, otettiin uudelleen harkittavaksi v. 1899 sen johdosta, että kävi tarpeelliseksi tarkastaa Venäjän valtakunnallisia etuja vastaamaton asevelvollisuuslaki 6/18 p:ltä joulukuuta v. 1878 Suomen Suuriruhtinaanmaata varten. Kaikkeinkorkeimmasta käskystä 13 p:ltä tammikuuta v. 1899 asetettiin lainsäädännöllisen asiakirjan valmistamista varten järjestykseksi, koskeva Keisarikunnalle ja Suomen Suuriruhtinaanmaalle yhteisten lakien julkaisua ja kuuluuttamista, uusi konferenssi Suuriruhtinas Mikael Nikolajevitschin olessa puheenjohtajana. Lähtökohtana konferenssin toiminnalle olivat todellisen salaneuvos Bungen Erityisen Neuvottelun enemmistön (s. o. venäläisten jäsenten) ehdotukset olevat. Suuriruhtinas Mikael Nikolajevitschin konferenssi suoritti nopeaan sille uskotun työn, joka johti Kaikkeinkorkeimman Manifestin ja Perussäädösten 3 p:ltä helmikuuta v. 1899 julkaisemiseen, koskevat Keisarikunnassa ja siihen kuuluvassa Suomen Suuriruhtinaanmaassa julaistavien lakien laadintaa, tarkastusta ja kuuluutusta. On välttämätön huomata, että asiakirja 3 p:ltä helmikuuta v. 1899, vaikkakaan se ei käynyt valtakunnanpuolesta vaan Kaikkeinkorkeimmasti asetetun erityisen konferenssin kautta, ilmeni joka tapauksessa puhtaasti venäläisenä lainsäädännöllisenä toimenpiteenä, se kun julaitiin ilman Suomen senaatin ja Valtiopäiväin myötävaikutusta. Tällä tavoin sanotun asiakirjan julkaisulla varsin määrätysti tuli alleviivatuksi venäläisen lainsäädännön etuoikeutettu luonne Suomen lainsäädäntöön nähden.

Manifesti ja Perussäännöt 3 p:ltä helmikuuta v. 1899 herättivät Suomessa ankaraa vastustusta. Alkoi säännöllisesti järjestetty sodankäynti näiden asiakirjain toteuttamista vastaan, ulettuen kauvos Suomen ja Venäjän rajojen ulkopuolelle. Paitsi adresseja, anomuksia ja kaikennäköisiä vasta-vaiteita, joilla suomalaiset satelemalla varustivat venäläistä valtakunnallista valtaa, pantiin ulkomailla toimeen varsin laaja-peräinen tarmokas agitatsiooni sanomalehdistössä ja yleisössä, mikä lopulta johti länsi-eurooppalaisen intelligensin edustajain

yrietykseen sekaantua Venäjän kotoisiin asioihin. Ulkomailta saapui kansainvälinen lähetystö, jonka etupäässä oli senaattori Trarieux, tuoden maassaan kokonaisen kokoomuskirjan (sittemmin koruteoksena julaistun) anomuksia mitä erilaisimpain tieteiden, taiteiden ja erinäisten inhimillisen tiedonhaarain edustajien allekirjoittamina. Tähän aikaan perustettiin tosin varsin tendenssinen, mutta sen sijaan varsin rikas ulkomaalainen Suomen kysymystä koskeva kirjallisuus. Tästä kirjallisuudesta ammentavat, vähän tiedustellen lähteitä, tietonsa vielä nytkin monet Lännen ensiluokkaiset oppineet.

Mutta suomalaisen separatismien menestyksen välttämättömän seuralaisen, selkausten Venäjän ulkonaisessa ja sisäisessä politiikassa, puutteen takia siihen aikaan ei suomalaisten ponnistuksilla ollut menestystä; asiakirja 3 p:ltä helmikuuta v. 1899 otettiin käytäntöön ja sovitettiin asevelvollisuuslakia Suomen Suuriruhtinaanmaata varten julaistaessa, kuin myöskin asevelvollisten lukumäärää määrättäessä v:iksi 1903, 1904 ja 1905. Maassa järjestetty passiivinen vastarinta vähitellen laimeni ja suomalaiset itse puhuivat jo toista kieltä; siten tunnettu Danielson lausui, että »vaikka vielä löytyy henkilöitä, jotka pitävät meidän oikeutenamme ja velvollisuutenamme asettua kielteiselle kannalle yleisvaltakunnallisiin lakeihin nähden, niin ei tällä mielipiteellä sittenkään ole suurenpa kannattajajoukkoa ei valtiopäivillä, ei senaatissa, eikä yleensä kansamme keskuudessa».

Mutta sen mukaan, kun Kaukaisen Idän taivaanrannalla kasaantuivat uhkaavat pilvet, lisääntyivät suomalaisten menestysmahdollisuudet heidän taistelussaan venäläistä valtakunnallisuutta vastaan. Ne lisääntyivät vieläkin enemmän Venäjällä syntyneiden sisäisten levottomuksien seurauksesta. Myönnytyksenä suomalaisille seurasi jo 19 p:nä lokakuuta v. 1904 Suomen senaatin anomuksen mukaisesti Kaikkeinkorkein käsky asettaa, senaattori Tagantseffin ollessa puheenjohtaja, valmistava venäläis-suomalainen komitea yleisvaltakunnallisen ja paikallisen suomalaisen lainsäädännön rajoittamista varten. Vuotta myöhemmin, Venäjän onnetoman sodan ja

sisäisten levottomuuksien kautta raskaimpana heikkouden aikana, tämänkin itse asiassa suomalaisten parasta tarkoittavan komitean saivat hajaantumaan suomalaiset, jotka mieltäosoitavasti kieltäytyivät ottamasta siihen osaan. Leo Mechelin vieläpä ehti julistamaan, että yleisvaltakunnallista lainsäädäntöä ei ole eikä voi olla.

Suomalaisten asiakirjaa 3 p:ltä helmikuuta vastaan tähdätyt vaatimukset saivat epäsuoraa kannatusta Venäjän valtiollisen järjestyksen uudistuksen kautta, sillä jälkeen 6. p. elokuuta ja 17 p. lokakuuta v. 1905 ei lakia 3 p:ltä helmikuuta enää voitu sovittaa ilman sovittelua uuden lainsäädäntöjärjestyksen kanssa. Sitten Suuriruhtinaanmaan ministerivaltiosihteerin, Keisarillisen Hovin jahtimestarin, Linderin kaikkein alaimmasta esityksestä, jota seurasi myöskin ministerineuvoston entisen puheenjohtajan, kreivi Witten, kirje julaistiin Kaikkeikorkein manifesti 22 p:ltä lokakuuta v. 1905, jonka mukaan m. m. käskettiin keskeyttämään manifestin ohella 3 p:ltä helmikuuta v. 1899 julistettujen Perussäädösten (mutta ei itse manifestin) vaikutus, kunnes niissä puheeksi otetut kysymykset ovat tulleet lainsäädännöllisen asiakirjan avulla järjestetyiksi.

On turha huomauttaa, että kaikki tämä tapahtui Suomessa uudelleen elpyneen n. k. passiivisen vastarinnan sävelten soivessa, mikä passiivisuus kuuluistutti itseään maan virkamiesten henkeä vastaan tähdätyillä murhayrityksillä ja murhilla m. m. kenraalikuvernööri N. I. Bobrikoffin ja Suomen senaatin prokuraattori Johnsonin ja muiden.

Perussäädösten vaikutuksen keskeyttäminen ei ollut merkityksestä yleisvaltakunnallisen lainsäädännön asialle. Näiden säädösten muutos kävi tarpeelliseksi jo ennen niiden muodollista keskeytystä, syystä että näki päivän valon Venäjällä 6 p:nä elokuuta ja 17 p:nä lokakuuta v. 1905 kansanedustus. Kysymys yleisvaltakunnallisen ja paikallisen suomalaisen lainsäädännön piirin rajoittamisesta kärjisty vieläkin enemmän, mutta sen ratkaisua varten v. 1899 määrätty muoto ei enää kelvannut. Sen aikeen tarpeellisuuden, että Suomelle merkityksestä olevain yleisvaltakunnallisten lakien julkaisu oli siir-

rettävä valtakunnanduuman päätösvaltaan ja että edustajia Suomesta oli kutsuttava osaanottoon duumassa, tunnusti hallitus kyllä, mutta niinhyvin ensimmäisen kuin toisenkin duumalaitoksen valmistuksen kiireellisyys ei myöntänyt tarkemmin määritellä tämän toimenpiteen yksityiskohtia. Tämän tähden sisältävätkin sekä manifestit 6 p:ltä elokuuta v. 1905 että 20 p:lta helmikuuta v. 1906 vain lyhyitä huomautuksia suomalaisten osaanotosta yleisvaltakunnalliseen edustukseen ja yleisvaltakunnallisen lainsäädännön järjestyksestä yleensä.

Yritys ratkaista kysymys Suomelle yleisvaltakunnallisesta merkityksestä olevien lakien julkaisemisesta tehtiin tosiaankin pian sen jälkeen (helmikuu—huhtikuu v. 1906) konferenssissä, joka asetettiin kreivi Solskin ollessa puheenjohtajana. Tämä yritys ei kuitenkaan johtanut positiivisiin tuloksiin, konferenssi kun havaitsi, että Ylimmän Vallan omavaltainen päätös siksi tärkeässä asiassa valtakunnanduuman kokoonkutsumisena ilman valtiopäiväin mielipiteen kuulemista voisi herättää tyytymättömyyttä sekä Keisarikunnassa että myöskin Suomessa.

Sillävälin sai yleisvaltakunnallista lainsäädäntöä koskevan kysymyksen oikea määrittely vahvistusta 23 p:nä huhtikuuta v. 1906 tapahtuneen uusien valtakunnallisten perustuslakien julkaisun kautta. Näiden lakien 2:nen pykälä kuuluu:

»Suomen Suuriruhtinaanmaa, joka muodostaa Venäjän Valtakunnan eroittamattoman osan, hallitaan sisäisiin asioihinsa nähden erityisten laitosten avulla erityisen lainsäädännön nojalla», ja samojen lakien 1:ssä pykälässä määritellään yhtä kaksimielettömästi että »Venäjän Valtakunta on yhtenäinen ja jakamaton».

Näihin kahteen pykälään sisältyy kokonainen laaja uudistetun Venäjän ohjelma. Tietysti erittäinkin sellaisten lakien kun perustuslakien oikeusohje on toteutettava, ja sen oikeasta sovittamisesta ja ymmärtämisestä, valtion todellisia etuja vastaavasta, riippuu koko sen kansan tulevaisuus, joka on yhteenliittynyt sanottujen perustuslakien siimeksen suojaan. Esittämämme perustuslakiemme määrittelyt velvoittavat Keisarikunnan hallitusta viipymättä määräämään tarkemmin

Suomen aseman Venäjän Valtakunnan kokoonpanossa ja lisäksi vastaavasti venäläisen valtiooikeuden perusopin kanssa, joka sanoihin puettuna kuuluu: »Venäjän Valtakunta on yhtenäinen ja jakamaton».

Siis venäläisen valtakunnallisuutemme rakennuksen otsakilpeen on kirjoitettava yhtenäisyys ja jakamattomuus. Paikallinen autonomia voi toimia vain tämän rajoituksen sisäpuolella, jokainen sen liikanainen laajentaminen kun horjattaisi valtakunnallisuutemme kulmakiven. Että tämä todellisuudessa on niin, että perustuslakimme viimeisimmässä laadinnassaan määrittelevät ylipäaseättömän rajan Suomen Suuriruhtinaanmaan autonomialle, siitä ovat todistuksena suomalaisen separatismin johtajan ja Suomen valtiollisuuden aate-
luojan L. Mechelinin epätoivoiset yritykset estää valtakunnan perustuslakien toisen pykälän julkaisua sen nykyisessä muodossa. Helmikuussa v. 1906, jolloin Venäjä ponnistaen kaikki voimansa uudisti valtakunnallisuutensa ja sen hallitus erinomaisella kiireellisyydellä valmisti ehdotusta perustuslajiksi, katsoivat suomalaiset tarpeelliseksi ja ymmärsivät sekaantua tähän Venäjän tärkeimpään valtakunnallisen asiaan. Salaisessa kirjeessä kreivi Wittelle 12/25 p:ltä helmikuuta v. 1906 alisti L. Mechelin perustuslakien toisen pykälän ankan arvon alaiseksi. Määrittelyt tässä pykälässä, joka vain vahvisti vuodesta 1809 voimassaolleen aseman, ilmenevät L. Mechelinin mielestä valheellisina ja kaksimielisinä, sekä koko sen sanamuoto onnettomuuden ennustaja Suomelle. L. Mechelin ehdotti m. m. laadittavaksi tämän pykälän näin: »Suomen Suuriruhtinaanmaa, on erottamattomasti yhdistetty Venäjän Keisarikuntaan (huomatkaa, ei liitetty), mutta hallitaan omien perustuslakiensa nojalla». Edellytän, että selitetyt ovat tarpeettomat. Voi vain ihmetellä Mechelinin vaatimattomuutta, hän kun ei tässä ehdotuksessaan sanoihin: »erottamattomasti liitetty», lisännyt »Hallitsijan persoonan kautta»; silloin ei näet ainakaan Suomen yhdistäminen Venäjän Keisarikunnan kanssa personaaliunionin pohjalla jättäisi sijaa minkäänlaisille epäilyksille.

Mutta kohtalo ratkaisi toisin. Suomi pysyi, kuten se oli ennenkin ollut, Venäjän erottamattomana osana, eristäytymättömänä yleisvaltakunnallisen lainsäädännön piiristä, vaikkakin omaavana erityisen suomalaisen lainsäädäntönsä sisäisiin asioihinsa nähden. Erityisen paikallisen suomalaisen lainsäädännön olemassaolon Suomessa tekee mahdolliseksi ja vahvistaa samainen valtakunnan perustuslakien toinen pykälä. Täten me täydellä syyllä voimme sanoa, että Venäjällä ovat olemassa ja toimivat kaksi lainsäädäntöjärjestystä — yleinen ja erityinen suomalainen. Yleisen lainsäädännön järjestyksessä ovat julaistavat lait, joiden vaikutus on ulettuva kautta koko Venäjän valtakunnan, Suomi siihen luettuna, kuin myöskin lait, jotka ovat määrättyt vain Suomea varten, mutta jotka koskevat yleisvaltakunnallisia kysymyksiä ja koko valtakunnan etuja. Tätä järjestystä on silmälläpidetty Valtakunnan Perustuslakien (julk. v. 1906) pykälissä 7 ja 86, ja se vaatii, että lait ovat julaistavat ei toisin kuin Keisarillisen Majesteetin vahvistamina ja valtakunnanduuman ja valtakunnanpuvoston hyväksyminä.

Tämän järjestyksen noudatus ei tee mahdottomaksi ottaa huomioon myöskin Suomen etuja ja kuulla paikallisten laitosten mielipidettä, niiden joukossa sekä senaatin että valtiopäiväin, mutta lopullinen päätös jokaista yleisvaltakunnallisesta merkityksestä olevaa lakia julaistaessa on kokonaan kuuluva vain Keisarikunnan lainsäädännölliselle vallalle.

Sitävastoin julaistaan erityisen suomalaisen lainsäädännön järjestyksessä, s. o. Keisarillisen Majesteetin vahvistuksella ja Suomen valtiopäiväin eli yksivaltaisesti Keisarin hyväksymisellä kaikki lait, jotka koskevat Suomen sisäisiä asioita.

Mitäään kolmatta järjestystä ei löydy, eikä voi olla Venäjällä, jossa on voimassa vain yksi venäläinen valtakunnallinen valta.

Kesäkuun 17/30 p:nä v. 1910 »Laki niiden Suomea koskevien lakien ja asetusten säätämisen järjestyksestä, joilla on yleisvaltakunnallinen merkitys», valtakunnanduuman ja valta-

kunnanneuvoston hyväksymänä saavutti Kaikkeinkorkeimman vahvistuksen.¹

Pidän tarpeellisenä lopuksi esittää muutamia sanoja ministerivaltiosihteeri, kreivi Armfeltin, kirjeestä 12/24 p:ltä loka-kuuta, v. 1863, tunnetulle Snellmanille². »Muuan moskovalaisista tuttavistani, alati osoittaen myötätuntoa Suomea kohtaan, kirjoittaa minulle m. m. seuraavaa: On vaikea hyväksyä sitä intohimoisuutta, jonka valtaamina kynämiehenne ovat ottaneet saarnatakseen separatismia ja Suomen eristämistä, käyttäen tämän yhteydessä lausetapoja, jotka ovat omiansa vakuuttamaan jokaista paikallisen väestön vihamielisestä suhteesta venäläisiin s. o. siihen kansaan, joka nykyaikaan saakka ei lainkaan ole sekaantunut maan asioihin! Suomi — on Venäjän aseilla voitettu maa, Ruotsin Venäjälle muodollisen sopimuksen nojalla luovutettu ja muodostaa niinmuodoin suuren valtijaan eroittamattoman osan. Keisari Aleksanteri I pysytti koskemattomina erinäiset maan lait, kuin myöskin hallinnon sisäisen järjestyksen, ja Venäjä on hyväksynyt Hallitsijansa ylevämielisen ja jalon menettelytavan. Mutta Venäjä ei milloinkaan tule kylmäverisesti katselemaan yrityksiä levittää oppia separatismista ja eristämisestä; sellaisia vaatimuksia ei kärsi venäläinen Keisari ja emme voi sallia me venäläisen Tsaarin uskolliset alamaiset!»

¹ Katso liite III, jossa tämä laki on kokonaisuudessaan painettu.

² T. Rein, »Johan Vilhelm Snellman», osa II, siv. 185.

Keisari Aleksanteri I avoimen kirjeen sanamuotoja sen ruotsalainen käännös.

On paikallaan huomauttaa, mitenkä Keisari Aleksanteri I avoimen kirjeen virallinen venäläinen teksti ja sen ruotsalainen käännös eivät ole yhtäpitävät, mikä asianhaara on antanut aihetta erilaiselle niiden selitykselle.

Esitämme molemmat tekstit rinnakkain P. Schilovskin teoksen nojalla: »Asiakirjoja, koskevat Suomen poliittista asemaa».

Virallinen venäläinen teksti Käännös - virallisesta ruotsakopian mukaan asiakirjassa laisesta tekstistä.
viita 1815.

Jäljennökseen v:lta 1809 liitetyn kappaleen mukaan.

Hänen Kejsarillisen Majesteettinsa Armollinen Vakuutus kaikille Suomen asukkaille; annettu Porvoossa 15/27 maaliskuuta v. 1809.

Jäljennös.

Jumalan Armosta Me Aleksanteri Ensimmäinen, Koko Venäjän Keisari ja Itsevaltijas etc: etc. etc.

Me Aleksanteri I, Jumalan Armosta koko Venäjän Keisari ja Itsevaltijas etc, etc. etc.: *Suomen Suuriruhtinas*

Kaikkeinkorkeimman tahdosta otettuamme Suomen Suuriruhtinaanmaan haltuomme olemme Me katsoneet parhaaksi täten *uudelleen*¹ vahvistaa ja vakuuttaa *uskonnon*, juurilait, oikeudet ja etuoikeudet, jotka jokainen sääty erikseen tässä Ruhtinaanmaassa ja sen kaikki siinä asuvat alaimet alhaisimmasta ylhäisimpään saakka *Konstitusioonien* mukaan tähän saakka ovat nauttineet, luvaten säilyttää ne loukkaamattomassa ja muuttamattomassa voimassa ja vaikutuksessa, minkä vakuudeksi Me omakätisellä nimikirjoituksellamme olemme suvainneet tämän *Avoimen Kirjeen* vahvistaa.

Porvoossa 15 p:nä maaliskuulta 1809.

etc. etc. etc. Teemme tietäväksi:

Sittenkun Me Sallimuksen tahdosta olemme ottaneet haltuomme Suomen Suuriruhtinaanmaan, olemme Me tahtoneet täten vakuuttaa ja vahvistaa *Maan uskonnon*, ja *perustuslait* etuoikeuksineen ja oikeuksineen, jotka jokainen Sääty erikseen sanotussa Suuriruhtinaanmaassa ja kaikki sen asukkaat yhteisesti, sekä ylhäiset että alhaiset tähän saakka *Konstitusioonin* mukaan ovat nauttineet: Luvaten säilyttää kaikki nämä edut ja säädökset täydessä voimassaan lujina ja koskemattomina. Suuremmaksi varmuudeksi olemme Me tämän *Vakuutus-Kirjan*² Meidän omakätisellä nimikirjoituksellamme varustaneet.

¹ On huomattava, että ruotsalaisesta tekstistä on jätetty pois sana *uudelleen*, mikä seikka on erinomaisen tärkeä, koska siitä selviää, että Venäjän Hallitsija uudistaa lupauksensa manifestissa 5/17 p:ltä kesäkuuta v. 1808, koskeva Suomen valloitusta.

Seuraavat sanat tässä manifestissa ovat merkitykselliset:

»Kansakuntain joukossa, jotka, kuuluen Venäjän Valtikan alle, muodostavat yhtenäisen Keisarikunnan, ovat Suomen asukkaat tästäpäitien ainaiseksi paikansa vastaanottaneet.»

² Huomattavat ovat molempain tekstien monet eroavaisuudet, kuten: »maan uskonnon», ja »uskonnon», kuten on venäläisessä tekstissä, »konstitusioonin» ja »konstitusioonit», kuten on venäläisessä tekstissä; ruotsalaisessa tekstissä käytetään sana »Försäkrings-Akt», joka merkitsee vakuutuskirja, vaikka venäläisessä tekstissä käytetään sanaa; jolla ei lainkaan ole tällainen merkitys.

Alkuperäisen asiakirjan alle Annettu Porvoossa 15/27
on hänen Majesteetinsa Kei- p:nä Maaliskuuta 1809.
sari omakätisesti kirjoittanut: Alkuperäinen asiakirja on
ALEKSANTERI. Kaikkeinkorkeimmasti allekir-
joitettu:

Jäljennöksen kanssa verran-
nut: Toimitussihteeri L. von
Haartman.

ALEKSANTERI.

Luettelo lainsäädäntöesineistä, jotka laki 17/30 p:ltä kesäkuuta v. 1910 on pidättänyt Suomen paikallisten laitosten haltuun.

Syytöksen torjumiseksi, että muka laki 17/30 p:ltä kesäkuuta v. 1910 on kokonaan tehnyt tyhjäksi Suomen konstitusioonin, on hydyllistä luetella pääkysymykset, joiden ratkaisu tämän lain jälkeenkin tulee tapahtumaan suomalaisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Sellaisia ovat Suuriruhtinaanmaan läänien hallinto; kuvernöörien oikeudet ja velvollisuudet; poliisin järjestäminen; kunnanhallitus kaupungeissa ja maalla; virat Suomessa; eläkkeet ja avustukset; eläkelaitokset; kansalaisvelvollisuudet (paitsi sotatarkoituksiin kuuluvat); suostunnat ja verot (paitsi yleisvaltakunnallisiin menoihin kuuluvat); vuoriteollisuus; tukkien uitto ja metsänhoito; kirjanpito ja tilin teko; säätyjärjestys ja säätyetuoikeudet (paitsi niiden venäläisten alamaisten oikeudet, jotka eivät ole Suomen kansalaisia, ja ulkomaalaisten); siviililait (paitsi koskevat taiteilijain omistusoikeutta ja muissa osissa Keisarikuntaa perustettujen yhtiöitten ja liiketoveruoksien oikeuksia); lait koskevat maanmittausta, kirkkoa (paitsi oikeauskoisen ja roomalais-katoolisen kirkon hengellisiä asioita koskevat); rikoslait ja oikeudenkäyntiä koskevat lait (valtakunnallisia etuja silmälläpitäen voidaan säätää poikkeuksia); opetusta ja sen järjestämistä koskevat asiat (paitsi ohjelman silmälläpito valtakunnallisten etujen turvaamisen tarkoituksessa); lainsäädäntö, koskeva pankkeja, lainoja; vekselioikeus; konkurssilaki; teollisuus ja

työn suojaaminen; mitat ja painot; kauppa (paitsi koskeva kauppamerkkien ja etuoikeuksien suojaamista sekä merenkäyntiä); maa- ja vesikulkuneuvot (paitsi kysymykset, koskevat maan puolustusta ja liikeyhteyttä Keisarikunnan muiden osien ja ulkomaan kanssa); postinkuljetus; lait, koskevat rakennusliikettä, tulensammutusta ja vakuutusta; maatalous; metsästys; kalastus; vesioikeus; palkollisasetus; köyhäinhoito; terveydenhoitoa, lääkäreitä ja eläinlääkäreitä koskevat asiat; passiasetus; lait, koskevat siirtolaisuutta ja irtolaisuutta; säädökset, koskevat helposti syyttyviä ja räjähtäviä aineita; vankeinhoito j. n. e.

Tätä luetteloa voisi, jos haluttaisi, vieläkin pidentää, mutta jo esitettykin riittää, jotta voi tulla vakuutetuksi, missä määrin on jälkeenkkin lain 17/30 p:ltä kesäkuuta v. 1910 pysytetty Suomen autonomia asioihin nähden, jotka luonteeltaan kuuluvat sen paikallisten sisäisten asiain joukkoon.

Laki niiden Suomea koskevien lakien ja asetusten säätämisen järjestyksestä, joilla on yleisvaltakunnallinen merkitys.

I. Selittämällä, muuttamalla, täydentämällä ja kumoamalla tähän kuuluvat säännökset, myöskin sellaiset, jotka ovat annetut Suomen Suuriruhtinaanmaalle erityisen lainsäädännön määräämässä järjestyksessä (Lakik. I siv., 1 osa, Perustusl. 1906 vuoden pain., 2 art.), säädetään niinkuin seuraa:

1. Lait ja asetukset, joiden vaikutus ulotetaan Suomen Suuriruhtinaanmaahan, annetaan:

1) yleisen lainsäädännön määräämässä järjestyksessä, jos ne eivät kohdistu yksinomaan tämän maan sisäisiin asioihin, sekä

2) erityisen lainsäädännön määräämässä järjestyksessä (Perustusl., 1906 vuoden pain., 2 art.), jos ne kohdistuvat yksinomaan tämän maan sisäisiin asioihin.

2. Paitsi Valtakunnanperuslakeja sekä muita yleisessä järjestyksessä annettuja, lakeja ja asetuksia, joiden vaikutus on ulotettu Suomeen, ennenkun tämä laki on annettu, kuin myöskin niihin kuuluvia muutos- ja lisäsäännöksiä, luetaan 1 artiklan 1 momentissa mainittuihin lakeihin sellaiset lait, jotka säätävät:

.1) Suomen osanotosta valtakunnanmenoihin sekä siihen tarpeellisista rasituksista, maksuista ja veroista;

- 2) Suomen väestön asevelvollisuuden sekä myöskin muiden sotilastarpeita tarkoittavien velvollisuuksien suorittamisesta;
- 3) sellaisten Suomessa asuvain Venäjän alamaisten oikeuksista, jotka eivät ole Suomen kansalaisia;
- 4) valtakunnankielen käyttämisestä Suomessa;
- 5) Suomen hallituksen hoitamisen alkuperusteista erityisten laitosten kautta erityisen lainsäädännön perustuksella (Perustusl., 1906 vuoden pain., 2 art.);
- 6) Keisarikunnan laitosten ja viranomaisten oikeuksista, velvollisuuksista ja toiminnan järjestyksestä Suomessa;
- 7) Keisarikunnan muitten osien tuomioistuinten tuomioiden ja päätösten, sikäläisten viranomaisten vaatimusten sekä myös siellä tehtyjen sopimusten ja asiakirjain täytäntöönpanosta Suomessa;
- 8) valtakunnallisten etujen vaatimien poikkeusten säätämisestä Suomen rikos- ja oikeudenkäyntilaeista;
- 9) valtakunnallisten etujen turvaamisesta opetussuunnitelmien laatimisessa ja tämän asian valvomisessa;
- 10) julkisia kokouksia, yhdistyksiä ja liittoja koskevista määräyksistä;
- 11) Keisarikunnan muissa osissa ja ulkomailla perustettujen yhtiöiden ja seurain oikeuksista ja toiminnan ehdoista Suomessa;
- 12) Suomen painotointa koskevasta lainsäädännöstä sekä painotuotteiden maahantuonnista ulkomailta;
- 13) Suomen tullilaitokset ja tullitariffeista;
- 14) teollisuus- ja kauppamerkkien, kauppaoikeuksien sekä kirjailijain ja taiteilijain omistusoikeuden suojaamisesta Suomessa;
- 15) Suomen rahajärjestelmästä;
- 16) postista, telefoonista, ilmapurjehdoksesta ja senkaltaisista yhdysliikenteen apuneuvoista Suomessa;
- 17) Suomen rautateistä ja muista kulkuneuvoista valtakunnanpuolustukseen sekä Suomen ja Keisarikunnan muiden osien väliseen yhdysliikenteeseen ynnä kansainväliseen liikenteeseen nähden; rautatiensähkölennättimestä;

18) Suomen kauppa-merenkulusta sekä luotsi- ja majakkalaitoksesta;

19) ulkomaalaisten oikeuksista Suomessa.

3. 2 artiklassa olevain lakien ja asetusten luettelon, muuttaminen ja täydentäminen tapahtuu yleisessä lainsäädäntöjärjestyksessä yksinomaan Hänen Majesteettinsa Keisarin alotteesta.

4. Lainsäädäntöalote 2 artiklan 1—19 momentissa mainituissa asioissa kuuluu yksinomaan Hänen Majesteetilleen Keisarille.

5. Lainsäädännölliset ehdotukset 2 artiklan 1—19 momentissa ja 3 artiklassa luetelluista asioista, jotka ehdotukset Ministerit ja erilleen jaettujen Hallitusosastojen Päälliköt valmistavat, on asianomaisen Ministerin tai Hallitusosaston Päällikön, ennenkuin ehdotus alistetaan Ministerineuvoston harkittavaksi, annettava Suomen Kenraalikuvernöörin välityksellä Keisarillisen Suomen Senaatin lausuntoon. Ministerien ja Hallitusosastojen Päällikköjen muista kuin edellämäin tuista Suomea koskevista asioista tekemien ehdotusten antaminen Suomen Senaatin lausuntoon riippuu Ministerineuvostosta ja tapahtuu samassa järjestyksessä.

Ministereillä ja Hallitusosastojen Päälliköillä on oikeus, lähettäessään asioita Keisarillisen Suomen Senaatin lausuntoon, määrätä; lausunnon antamiselle määräaika, jonka ajan kuluttua asiata käsitellään edelleen, ilman tämmöistä lausuntoa.

Keisarillisen Suomen Senaatin päättämät lausunnot toimittaa Suomen Kenraalikuvernööri asianomaiselle Ministerille tai Hallitusosaston Päällikölle.

6. 1 artiklan 1 momentissa mainittuja lakeja ja asetuksia koskevat ehdotukset, jotka valmistaa Suomen Kenraalikuvernööri tai Keisarillinen Suomen Senaatti, lähettää Kenraalikuvernööri Ministerineuvostoon.

7. Sellaisia asioita koskevat lakiehdotukset, jotka luetaan 2 artiklan 1—19 momentissa, sekä 3 artiklassa ja sa-

malla kuuluvat Suomen Eduskunnan toimivaltaan tai koskevat Eduskunnan käsittelemiä paikallisia Suomen lakeja, on, ennenkuin ne annetaan Valtakunnanduumalle, Ministerineuvoston jätettävä Suomen Eduskunnan lausuntoon. Muista Suomea koskevista, 2 ja 3 artiklassa mainituista asioista tehtyjen lakiehdotusten jättäminen Eduskunnan lausuntoon riippuu Ministerineuvostosta ja pannaan myöskin toimeen ennen näiden lakiehdotusten antamista Valtakunnanduumalle.

Suomea koskevat lakiehdotukset (2 ja 3 art.), joista Ministerineuvosto ei ole hankkinut Suomen Eduskunnan lausuntoa, voidaan antaa Eduskunnan lausuntoon Valtakunnanduuman päätöksen nojalla. Tällainen lausuntoonantaminen ei voi tapahtua ainoastaan ennenkuin Valtakunnanduuman täysi-istunto on asianomaisen lakiehdotuksen hyväksynyt.

Lakiehdotukset, jotka Ministerineuvoston tahi Valtakunnanduuman päätösten mukaan ovat Eduskunnan lausuntoon annettavat, toimittaa Eduskunnalle Ministerineuvoston Puheenjohtaja Suomen Kenraalikuvernöörin välityksellä. Eduskunnan lausunnot sille täten jätetyistä lakiehdotuksista annetaan niillä varsinaisilla ja ylimääräisillä valtiopäivillä, joiden kestäessä ne ovat käsiteltäviksi saapuneet, jos lakiehdotuksen jättäminen Eduskunnalle on tapahtunut viimeistään kaksi kuukautta ennen istutokauden loppua; päinvastaisessa tapauksessa lausunto annetaan seuraavalla lakimääräisten tahi ylimääräisten valtiopäivien istutokaudella. Nämä lausunnot kaikkine asioihin kuuluvine liitteineen jätetään venäjänkielisinä Suomen Kenraalikuvernöörin välityksellä Ministerineuvoston Puheenjohtajalle edelleen toimitettaviksi asianomaiseen paikkaan. Ellei eduskunta ole antanut siltä vaadittua lausuntoa edellämainitun ajan kuluessa, niin asianomaista lakiehdotusta käsitellään edelleen ilman sellaista lausuntoa.

8. 1 artiklan 1 momentissa osotettujen lakien ja asetusten julkaiseminen Hallitsevan Senaatin toimenpiteestä yleisesti vahvistetussa järjestyksessä katsotaan merkitsevän näiden lakien julkaisemista Suomessakin.

Suomen Kenraalikuvernööri ryhtyy puolestaan tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta nämä lait ja asetukset käännetään suomen ja ruotsin kielille sekä kuulutetaan paikalliselle väestölle.

9. Sen ylin valvonta, että 1 artiklan 1 momentissa mainitut lait ja asetukset pannaan täytäntöön, niihin nähden syntyneiden epä tietoisuuksien ratkaiseminen sekä niiden selittäminen ja noudatettaviksi teroittaminen on yleisellä perusteella Hallitsevan Senaatin asia. Suomen Kenraalikuvernöörin on puolestaan pidettävä tarpeellista huolta siitä, että Hallitsevan Senaatin käskyt asianmukaisesti pannaan täytäntöön Suomessa.

10. Yleisessä järjestyksessä annetut lait ja asetukset (1 artiklan 1 mom.) itsestään kumoavat kaikki erityisessä järjestyksessä (1 artiklan 2 mom.) annettujen Suomen lakien ja asetusten määräykset, jotka eivät ole niiden mukaiset, ja ovat voimassa huolimatta mistään niiden kanssa ristiriitaisista säännöksistä paikallisissa laeissa ja asetuksissa.

11. Erityisessä järjestyksessä (1 artiklan 2 mom.) annetut lait ja asetukset eivät voi kumota, muuttaa taikka täydentää, vaikutuksestaan lakkauttaa eivätkä selittää yleisessä järjestyksessä (1 artiklan 1 mom.) annettuja lakeja ja asetuksia.

II. Valtakunnanneuvostoon ja Vaitakunnanduumaan otetaan Suomen Suuriruhtinaanmaan väestön jäseniä, jotka valitaan Valtakunnanneuvostolle annetun Ohjesäännön ja vaaleja Valtakunnanduumaan koskevan Asetuksen määräysten mukaan, seuraavin muutoksin ja lisäyksin näihin määräyksiin.

A. Vaaleista Valtakunnanneuvostoon.

1. Suomen Eduskunta valitsee kolmen vuoden ajaksi kaksi jäsentä Valtakunnanneuvostoon henkilöistä, joilla on vaalioikeus valtiopäiville ja jotka täyttävät aiempänä olevassa 2 ja 3 artiklassa määrätyt vaatimukset.

Tarkempia määräyksiä mainittujen Valtakunnanneuvoston jäsenten valitsemisen järjestyksestä, vahvistaa Eduskunta,

2. Suomen Suuriruhtinaanmaassa eivät voi tulla valituiksi Valtakunnanneuvoston jäseniksi, paitsi niitä henkilöitä, jotka mainitaan Valtakunnanneuvoston Ohjesäännön 20 artiklassa (1906 vuoden pain. ja jatko vuodelta 1908; 1) henkilöt, joihin nähden tuomio on annettu rikoksellisista teoista, jotka paikallisen rikoslain mukaan tuottavat kuritushuonerangaistuksen tai kansalaisluottamuksen menettämisen taikka maan palvelukseen kelpaamattomuuden, kun heitä ei ole oikeuden päätöksellä syyttömiksi julistettu, vaikkakin he, tuomitsemisensa jälkeen, ovat vapautuneet rangaistuksesta vanhentumisen takia taikka Armollisen Julistuskirjan tai erityisen Armollisen käskyn nojalla; 2) henkilöt, jotka Suuriruhtinaanmaan tuomioistuimen päätöksellä ovat erotetut virantoimituksesta, kolmen vuoden aikana erottamisesta lukien, vaikkakin he ovat vapautuneet tästä rangaistuksesta vanhentumisen takia taikka Armollisen Julistuskirjan tai erityisen Armollisen käskyn nojalla, sekä 3) henkilöt, jotka ovat syytteessä tämän artiklan 1 momentissa mainituista rikollisista teoista tai sellaisista, jotka tuottavat virantoimituksesta erottamisen.

3. Valtakunnanneuvoston jäseniksi ei voida valita henkilöitä, jotka eivät osaa venäjän kieltä.

4. Eduskunnan vaaliasiakirjat (1 sekä 3—5 art.) ja samaten valitukset virheellisyyksistä, joita vaaleissa on tehty, sekä Eduskunnan Puhemiehen selitykset mainittujen valitusten johdosta annetaan venäjänkielisinä yhden kuukauden kuluessa vaalitoimituksesta Suomen Kenraalikuvernäörille edelleen toimitettaviksi säädetyssä järjestyksessä (Valtakunnan Ohjes., 1906 vuoden pain., 22 art.).

B. Vaaleista valtakunnanduumaan.

1. Valtakunnanduumaan valitaan neljä jäsentä Suomen Suuriruhtinaanmaan väestöstä.

2; Valtakunnanduuman jäsenet Suomen Suuriruhtinaanmaan väestöstä valitsee Suomen Eduskunta henkilöistä joilla

on oikeus ottaa osaa eduskuntavaaleihin ja jotka täyttävät alempana 3 ja 4 artiklassa määrätyt vaatimukset.

Tarkempia määräyksiä mainittujen Valtakunnanduuman jäsenten valitsemisen järjestyksestä vahvistaa Eduskunta.

3. Suomen Suuriruhtinaanmaassa eivät voi tulla valituiksi Valtakunnanduiiman jäseniksi, paitsi niitä henkilöitä, jotka mainitaan vaaleja Valtakunnanduumaan koskevan Asetuksen 9—11 artiklassa (Lakikok. I siv., 2 osa, 1907 vuoden pain.): 1) henkilöt, joihin nähden tuomio on annettu rikollisista teoista, jotka paikallisen rikoslain mukaan tuottavat kuritus-huonerangaistuksen tai kansalaisluottamuksen menettämisen taikka maan palvelukseen kelpaamattomuuden, kun heitä ei ole oikeuden päätöksellä syyttömiksi julistettu, vaikkakin he, tuomitsemisensa jälkeen, ovat vapautuneet rangaistuksesta vanhentumisen takia taikka Armollisen Julistuskirjan tai erityisen Armollisen käskyn nojalla; 2) henkilöt, jotka Suuriruhtinaanmaan tuomioistuinten päätöksellä ovat erotetut virantoimituksesta, kolmen vuoden aikana erottamisesta, vaikkakin he ovat vapautuneet tästä rangaistuksesta vanhentumisen takia taikka Armollisen Julistuskirjan tai erityisen Armollisen käskyn nojalla, sekä 3) henkilöt, jotka ovat syytteessä tämän artiklan 1 momentissa mainituista rikollisista teoista taikka sellaisista, jotka tuottavat virantoimituksesta erottamisen.

4. Valtakunnanduuman jäseniksi ei voi valita henkilöitä, jotka eivät osaa venäjän kieltä.

5. Eduskunnan vaaliasiakirjat (2 art.) ja samaten valitukset virheellisyyksistä, joita näissä vaaleissa on tehty, sekä Eduskunnan Puhemiehen selitykset näiden valitusten johdosta annetaan venäjänkielisinä yhden kuukauden kuluessa vaalitoimituksesta Suomen Kenraalikuvernöörille, joka antaa luettelon Valtakunnanduuman jäseniksi valituista henkilöistä Hallitsevalle Senaatille yleisön tietoon saatettavaksi sekä toimittaa vaaliasiakirjat, valitukset ja selitykset Valtakunnanduumaan.

III. Menot, jotka johtuvat säädetyn ylläpidon suorittamisesta ja matkakulujen korvaamisesta Suomen Suuruhtinaanmaan väestön keskuudesta valituille Valtakunnanneuvoston ja Valtakunnanduuman jäsenille (Valtakunnanneuvoston Ohjes., 1906 vuoden pain., 28 art.; Valtakunnanduuman Ohjes., 1909 vuoden pain., 23 art.), pannaan valtakunnanrahaston tiliin ja korvataan sille vastaavalla rahamäärällä Suomen kruunun varoista.

CENTRALTRYCKERIET, TUKHÖLMA 1912.
